

LÝ QUANG DIỆU VIẾT VỀ CHÍNH TRỊ TRUNG QUỐC

Nguồn: Lee Kuan Yew (2013). "China: A Strong Centre", in L.K. Yew, *One Man's View of the World* (Singapore: Straits Times Press), pp. 14-27.

Biên dịch: Trần Xuân Thủy | **Hiệu đính:** Lê Hồng Hiệp

TRUNG QUỐC: MỘT CHÍNH QUYỀN TRUNG ƯƠNG MẠNH

Để hiểu được Trung Quốc và tương lai của quốc gia này trong 20 năm tới, bạn phải hiểu về con người và xã hội của họ. Trong 5.000 năm, người Trung Quốc tin tưởng rằng đất nước chỉ an toàn khi chính quyền trung ương mạnh. Một chính quyền trung ương yếu có nghĩa là lộn xộn và hỗn loạn. Một chính quyền trung ương mạnh sẽ đưa đến một đất nước Trung Hoa hòa bình và thịnh vượng. Mọi người Trung Quốc đều hiểu điều đó. Đó là nguyên tắc cốt yếu của họ, được rút ra từ những bài học lịch sử sâu sắc nhất. Sẽ không có sự chệch hướng khỏi nguyên tắc này trong tương lai gần. Đây là một tư tưởng có trước thời cộng sản. Nó đã tồn tại qua hàng trăm năm, hàng ngàn năm.

Một vài người phương Tây muốn nhìn thấy Trung Quốc trở thành một nền dân chủ theo truyền thống phương Tây. Điều đó sẽ không xảy ra. Người Mỹ tin rằng bạn không thể trở thành một quốc gia thành công nếu không có các cuộc bầu cử phổ thông đầu phiếu, dù là bầu Tổng thống hay là bầu Quốc hội, và bạn phải thay đổi lãnh đạo vài năm một lần. Đó là cái nhìn định kiến của họ về thế giới. Người Trung Hoa chưa bao giờ có truyền thống đó. Trung Quốc là một quốc gia rộng lớn với 1,3 tỷ người, với một nền văn hóa khác biệt và một lịch sử khác biệt. Nó sẽ làm theo cách của nó.

Vào mùa thu năm 2011, bạo động xảy ra tại làng chài Ô Khảm, tỉnh Quảng Đông. Nông dân mất đất vào tay các công ty bất động sản, những người đã thông

đồng với quan chức địa phương. Lợi nhuận từ việc bán những mảnh đất này rơi vào tay bọn họ và các quan chức. Cuộc bạo động bắt đầu bằng một cuộc biểu tình có quy mô tương đối nhỏ của vài trăm người nông dân đau khổ trong tháng Chín. Đến tháng Mười hai, nó đã leo thang thành một cuộc bạo động toàn diện khi một người biểu tình bị chết trong khi bị cảnh sát giam giữ. Trong vòng vài ngày, 20.000 dân làng đã được huy động tham gia biểu tình. Họ trục xuất các quan chức ra khỏi làng bằng vũ lực, dựng các chướng ngại vật trên đường và tự vũ trang cho mình bằng các vũ khí thô sơ. Họ yêu cầu được trả lại đất đai. Mặc dù có sự kiểm duyệt về tất cả các tin tức liên quan đến Ô Khảm trên hệ thống truyền thông của Trung Quốc, rất nhiều người Trung Quốc có thể đọc được những gì đang diễn ra trên Internet, từ các nguồn tin nước ngoài. Cuối cùng, Phó Bí thư tỉnh ủy Quảng Đông đã gặp những người biểu tình và giải quyết vấn đề. Chính quyền công nhận rằng dân làng đã có những khiếu nại chính đáng, một số đất đai đã được trả lại cho họ và những dân làng bị bắt trong các cuộc biểu tình trước đó đã được thả ra. Sau đó, bầu cử tự do đã được tổ chức bằng hình thức bỏ phiếu kín. Một thủ lĩnh của phong trào biểu tình giành được thắng lợi lịch sử và trở thành lãnh đạo mới của làng. Ô Khảm trở thành một tin vui cho những người hi vọng sẽ nhìn thấy cải cách dân chủ ở Trung Quốc.

Các tin tức cho chúng ta biết các cuộc biểu tình tương tự đang xảy ra hàng ngày ở các vùng khác của Trung Quốc. Vài người nghĩ rằng những sự kiện này là bằng chứng cho thấy một nhà nước Trung Quốc đang yếu đi. Nhưng sự thật là không một sự cố nào được phép phát triển trở thành phong trào quốc gia. Sự kiện Ô Khảm cho thấy điều này. Đảng Cộng sản đã cử ngay cấp Phó Bí thư Quảng Đông đến hòa giải và vẫn hồi trật tự.

Có hai bài học rút ra từ Ô Khảm. Bài học đầu tiên là Đảng Cộng sản vẫn nắm quyền kiểm soát. Trật tự được vẫn hồi với sự giúp đỡ của Đảng. Bài học thứ hai là cái cách mà Đảng Cộng sản có thể sử dụng cả các biện pháp cứng mà mềm để duy trì hòa bình. Trước khi bất kỳ một vụ rắc rối nào leo thang, bộ máy an ninh nhà nước đầy quyền lực có thể sử dụng các biện pháp mạnh để bóp chết các cuộc biểu tình từ trong trứng nước. Nhưng nó cũng có thể đứng về phía những người dân làng chống lại các quan chức tham nhũng ở địa phương. Nếu nghĩ về Đảng Cộng sản đơn thuần như một bộ máy tham nhũng nặng nề thì quá đơn giản hóa vấn đề. Trong thực tế, trong suốt cuộc nổi dậy, dân làng Ô Khảm đã rất cẩn thận tuyên bố trên các biểu ngữ của họ rằng họ ủng hộ Đảng Cộng sản, nhưng phản đối các quan chức tham nhũng tại địa phương.

Đây là một chiến lược phổ biến được những người phản kháng Trung Quốc sử dụng hàng ngàn năm qua. Họ hiểu rằng đối chọi lại chính quyền trung ương có nghĩa là chắc chắn bị tiêu diệt. Vì thế, họ chống lại những hành động sai trái của các quan chức địa phương trong khi vẫn tuyên bố trung thành với chính quyền trung ương. Không ai thách thức chính quyền trung ương trừ khi họ được chuẩn bị để đi đến cùng và giành quyền kiểm soát toàn bộ đất nước, một điều rất khó xảy ra.

Thay đổi về chính trị

Sự trỗi dậy của Trung Quốc trở thành một cường quốc trên trường quốc tế là một trong những sự kiện kịch tính nhất trong thời đại chúng ta. Sự tăng trưởng của nền kinh tế Trung Quốc cũng là một điều đặc biệt. Tăng trưởng đã diễn ra với một nhịp độ không thể tưởng tượng được ở thời điểm cách đây 40 năm và trên một quy mô chưa từng có trong lịch sử loài người. Có vẻ nó sẽ còn tiếp tục diễn ra trong vài thập kỷ tới, với việc Trung Quốc sẽ có tổng sản phẩm quốc nội (GDP) lớn nhất thế giới vào năm 2020. Sự biến đổi của người dân Trung Quốc cũng không kém phần ấn tượng, từ đám quần chúng buồn tẻ và đơn điệu trở thành những cư dân với lợi ích và khát vọng đa dạng.

Về mặt quân sự, Trung Quốc sẽ có những bước tiến dài và phát triển các công nghệ và năng lực vốn giúp nước này đạt được sức mạnh của nó. Vào thời điểm hiện tại, người Mỹ có thể tiến vào sát lãnh hải cách bờ biển Trung Quốc 12 hải lý để quan sát. Trung Quốc cuối cùng cũng sẽ có thể đẩy người Mỹ ra khỏi giới hạn 12 hải lý này. Rồi Trung Quốc sẽ hướng tới mục tiêu đẩy người Mỹ ra khỏi vùng đặc quyền kinh tế 200 hải lý và ngăn cản các hoạt động do thám của người Mỹ trong phạm vi 200 hải lý của vùng bờ biển phía đông nước này.

Tôi thấy phương trình quyền lực toàn cầu đang thay đổi. Trong 20 đến 30 năm nữa, Trung Quốc sẽ muốn ngồi bình đẳng ở chiếu trên. Rất cuộc, Trung Quốc không phải là một cường quốc mới – nó là một cường quốc cũ đang sống lại. Và tôi tin tưởng rằng mục đích của Trung Quốc là trở thành cường quốc vĩ đại nhất trên thế giới.

Khi sự thay đổi diễn ra trên khắp đất nước, nền chính trị của Trung Quốc cũng không thể đứng ngoài cuộc. Đối với bất kỳ hệ thống nào, việc ổn định mãi mãi là điều không thể. Một trong những điều nổi bật tôi đã nhìn thấy trong cuộc đời mình cách hệ thống Lê-nin-nít của Liên Xô đã để Mikhail Gorbachev, người có bằng luật, được thăng tiến trong khi ông ta quyết định rằng hệ thống đó đã hư hỏng và

cần phải cải tổ. Tôi không thể nói rằng điều này sẽ không được lặp lại ở Trung Quốc. Dù lựa chọn lãnh đạo của bạn có sáng suốt đến thế nào đi chăng nữa thì bạn cũng sẽ gặp phải một thể hệ nào đó nói rằng: “Nhìn này, hệ thống này đã trở nên vô dụng. Hãy giải phóng nó đi”. Không ai có thể nói điều đó sẽ không xảy ra.

Nhưng ngay cả khi điều đó xảy ra, nó cũng sẽ không dẫn đến kết quả phổ thông đầu phiếu. Sẽ có sự thay thế một đội ngũ lãnh đạo này bằng một đội ngũ lãnh đạo khác, bởi vì xét cả về mặt văn hóa và lịch sử, niềm tin ở Trung Quốc là một chính quyền trung ương mạnh sẽ đưa đến hòa bình và thịnh vượng. Phổ thông đầu phiếu sẽ không thể được nhìn thấy ở Trung Quốc và cũng sẽ không tạo ra một nước Trung Quốc thịnh vượng. Và họ cũng sẽ không thử nghiệm điều đó.

Bất kể có bao nhiêu vụ Ô Khảm đi chăng nữa, trong trung hạn, tôi không nhìn thấy một vụ nổi dậy nào thành công. Đúng, người Trung Quốc có một truyền thống về những cuộc nổi dậy do những người nông dân đứng đầu, hoặc được gọi là “*khởi nghĩa*”. Nhưng điều này thường xảy ra khi cuộc sống trở lên không thể chịu đựng được. Hiện giờ, cuộc sống của những người bình thường đang trở nên tốt hơn. Tại sao họ lại muốn một cuộc cách mạng? Họ biết rằng một cuộc cách mạng có thể sẽ lấy đi của họ tất cả những tiến bộ mà họ đạt được kể từ khi Đặng Tiểu Bình mở cửa đất nước. Đối với những người Trung Quốc trẻ tuổi, triển vọng kinh tế chưa bao giờ tốt hơn thế, mức sống được cải thiện hàng ngày và Trung Quốc đang trở lên hùng mạnh hơn trong vai trò một quốc gia. Tôi không thấy họ muốn xáo trộn điều đó. Những công nhân đến từ vùng nông thôn bị bỏ rơi không nhiều và cũng không được tổ chức. Họ muốn gia nhập tầng lớp trung lưu tại các thành phố nhằm cải thiện số phận của họ. Tầng lớp trung lưu, đến lượt mình, háo hức muốn leo lên đỉnh. Sau khi tầng lớp này xoay sở để có vị trí và tự củng cố, họ muốn có sự minh bạch hơn và tiếng nói lớn hơn về việc đất nước được quản lý như thế nào, nhưng vẫn còn phải chờ thêm một thời gian. Tóm lại, dù hệ thống hiện tại cần được cải tiến, nó không phải sắp tan rã.

Những người bên ngoài không nên đánh giá thấp ý chí của chính quyền trung ương trong việc giữ vững quyền lực và sự kiểm soát. Chính quyền được thông tin đầy đủ và hiện đại, theo dõi tình huống sát sao và sẵn sàng tiến hành các hành động phủ đầu. Sự ra đời của công nghệ hiện đại – Internet, iPhone và mạng xã hội – chắc chắn đã làm cho chính quyền phải làm việc vất vả hơn bởi vì nó cho phép mọi người nói chuyện với nhiều người cùng lúc và các nhóm nhỏ tập hợp thành các nhóm lớn hơn. Nhưng không có sự nghi ngại nào trên mặt trận này cả. Chính quyền Trung Quốc triển khai một đội quân gồm các chuyên gia để giám sát và kiểm duyệt những gì diễn ra trên không gian mạng. Số lượng nguồn lực con

người mà Trung Quốc sẵn sàng đổ ra để kiểm soát dòng chảy thông tin thật đáng ngạc nhiên. Và mặc dù một số công dân mạng đã sáng tạo trong việc vượt qua bức “vạn lý tường lửa” của Trung Quốc, nhưng các biện pháp kiểm duyệt thường có hiệu quả và các nhà cầm quyền có được sự kiểm soát chặt chẽ đối với hoạt động trên mạng. Bộ máy kiểm duyệt sẽ loại bỏ khả năng vận động và tổ chức quần chúng. Lực lượng an ninh sẽ hạ gục bất cứ cái gì có thể luôn lách qua các kẽ hở.

Với tất cả những thứ đó trong đầu, chúng ta có thể kỳ vọng vào loại hình cải cách chính trị nào ở Trung Quốc trong 10 đến 20 năm tới?

Họ sẽ chuyển một cách thận trọng sang một mô hình chính phủ có sự tham gia của người dân nhiều hơn. Đã có các cuộc bầu cử trực tiếp ở một số làng và cho các cơ quan lập pháp ở cấp thấp. Việc Trung Quốc dần dần cho phép cách làm này được thực hiện ở cấp cao hơn không phải là điều không thể tưởng tượng. Nhưng cách tiếp cận của họ mang tính thử nghiệm và tiệm tiến từ từ. Họ sẽ tránh các cuộc tranh cử hoàn toàn tự do với những kết quả không thể dự đoán trước. Chừng nào họ còn đứng ở vị trí kiểm soát tất cả, họ còn có thể tiến hành thử nghiệm. Rốt cuộc, không có áp lực hoặc động cơ thúc đẩy mạnh mẽ để họ thực hiện các thay đổi mạnh mẽ.

Nền dân chủ độc đảng là một khái niệm mà Đảng Cộng sản Trung Quốc đã và đang muốn khám phá. Đại hội Đảng lần thứ 17 đã cởi mở hơn Đại hội lần thứ 16. Đã có nhiều sự lựa chọn hơn cho các ứng viên vào các vị trí lãnh đạo cấp cao của Đảng. Trong quá khứ, lãnh đạo tối cao như Mao Trạch Đông và Đặng Tiểu Bình sẽ chỉ định người kế nhiệm, nhưng Hồ Cẩm Đào không thể có sự lựa chọn của mình.

Dân chủ độc đảng có thể mở rộng tới các phần khác của hệ thống. Một cách để thực hiện điều này có thể là việc cho phép các cuộc tranh cử có kiểm soát, có thể ở cấp tỉnh hoặc thành phố, giữa các ứng cử viên được Đảng chấp thuận. Họ có thể bắt đầu bằng việc có từ ba đến bốn người có thể tin cậy cạnh tranh giành một vị trí quan trọng và lưu ý họ rằng điều quan trọng là họ phải nhận được sự ủng hộ của người dân mới có thể được lựa chọn.

Tất nhiên, một số thứ nếu có thay đổi thì cũng diễn ra rất chậm. Tôi không nghĩ họ sẽ từ bỏ việc kiểm soát toàn diện và kỷ lưỡng đối với hầu hết các mặt của quản lý chính quyền. Tham nhũng, cũng như việc thiếu vắng nền pháp quyền và các thể chế quản trị, nhiều khả năng sẽ tiếp tục là đặc trưng của hệ thống Trung Quốc – đó cũng là những điểm yếu dễ nhận thấy.

Tham nhũng mang tính chất cố hữu từ những ngày đầu. Nhưng sau khi Trung Quốc tiến hành cải cách thị trường, tham nhũng đã tăng theo cấp số nhân bởi vì lương của các bộ trưởng và các quan chức không là gì so với phần còn lại của xã hội vốn trở lên giàu có một cách nhanh chóng. Ngày nay, không có gì được tiến hành ở Trung Quốc mà không có "quan xi", tức là *quan hệ*. Bạn phát triển quan hệ bằng cách tặng các món quà, được phân loại tùy theo tầm quan trọng của người mà bạn muốn xây dựng quan hệ. Ở khắp nơi, mọi người muốn phát triển *quan hệ* với một ai đó cao hơn, và những quan chức cao hơn đó muốn có *quan hệ* với những người cao hơn nữa. Và nếu như bạn, với vai trò là người giám sát tôi, tạo cho tôi áp lực thái quá, thì tôi có thể phát triển *quan hệ* với người giám sát của bạn. Đó là một cách để tôi giải quyết xung đột. Đảng Cộng sản đã gọi cuộc đấu tranh với tham nhũng là "một vấn đề sống còn" của Đảng.

Đảng có thể kiểm soát được tham nhũng không? Nó có thể cố gắng giữ trong sạch ở cấp cao. Tuy vậy, ngày 11 tháng 11 năm 2012, tờ *Thời báo New York* đã công bố gia đình Ôn Gia Bảo có trong tay 2,7 tỷ đô la. Tôi không thấy họ có thể kiểm soát tham nhũng ở cấp độ địa phương. Tham nhũng không làm sụp đổ hệ thống, nhưng nó ngăn cản hệ thống hoạt động một cách có hiệu quả. Khi bạn có những quan hệ có thể quyết định việc đề bạt hoặc chỉ định các chức vụ quan trọng và ảnh hưởng đến cách mà các chính sách hoạt động, bạn sẽ không đạt được mức tăng trưởng tối ưu.

Cũng bám rễ sâu vào trong văn hóa Trung Quốc là cách làm việc ít chú ý đến các quy định của pháp luật hoặc các thể chế quản trị. Ở Singapore, chúng ta đã phải chấp nhận rằng chúng ta phải giống như phương Tây trong vấn đề này – có các cơ quan lập pháp quyết định về từ ngữ trong các văn bản luật và rồi có các tòa án và quan tòa độc lập để giải thích các luật đó. Quốc hội có thể thông qua bất kỳ luật gì, nhưng khi nó đã được thông qua, nếu như có một cuộc tranh chấp xảy ra, bạn không quay trở lại Quốc hội và nói: "Các ông viết như vậy có nghĩa là gì?" Bạn đi đến gặp một quan tòa, người sẽ nói: "Tôi giải thích điều này theo nghĩa như thế này, căn cứ theo các quy định chặt chẽ của việc giải thích văn bản dựa trên các tiền lệ đã có từ lâu".

Người Trung Quốc không chấp nhận điều này, cũng như họ không chấp nhận rằng khi bạn ký một thỏa thuận, đó là sự kết thúc. Đối với họ, khi bạn ký một thỏa thuận, đó là sự bắt đầu của một tình bằng hữu lâu dài, và thi thoảng, khi đã là những người bạn, bạn phải tính xem liệu có phải một trong hai người kiếm được quá nhiều tiền và cần phải nhả thêm ra cho người kia hay không.

Sự nhập nhằng này cũng được phản ánh trong cách họ nhìn các thể chế. Ở Trung Quốc, con người quan trọng hơn địa vị. Bạn có thể là Chủ tịch nước, nhưng nếu bạn không có ảnh hưởng với quân đội, bạn sẽ là một Chủ tịch nước loại khác – trong khi ở Singapore, Anh, Châu Âu hay Mỹ, nếu bạn là Tổng thống hay Thủ tướng, những người đứng đầu quân đội sẽ tự động nhận lệnh từ bạn bởi vì thể chế quan trọng hơn con người. Liệu Trung Quốc có thể học theo Singapore – đừng nói là Mỹ - trong việc thiết lập nền pháp quyền và các thể chế quản trị không? Không dễ chút nào cả? Điều này đòi hỏi một sự thay đổi căn bản trong cách tiếp cận về tư duy của cả chính phủ và người dân. Và nếu những khái niệm này không tồn tại trong văn hóa và lịch sử của họ, người ta sẽ phải hỏi: Chúng xuất hiện từ đâu?

Thay vào đó, tôi thấy họ đang tạo ra hệ thống riêng của mình và thử nghiệm tất cả các mô hình có thể có mà không cần nền pháp quyền cũng như các thể chế quản trị. Nhưng chính vì những hạn chế này, Trung Quốc sẽ không bao giờ vận hành ở mức mà tôi gọi là khả năng tối đa – một nhà nước lý tưởng nơi bạn phát triển chắc chắn, luôn luôn tiến về phía trước.

Trung Quốc sẽ cải tiến các thể chế và hệ thống của nó, nhưng theo cách riêng của Trung Quốc. Bất kể cải cách của họ là như thế nào, có một thứ sẽ không đổi: họ sẽ duy trì một chính quyền trung ương mạnh.

Hỏi - Đáp

Hỏi: *Nền kinh tế Trung Quốc đã phát triển rất nhanh, nhưng thay đổi diễn ra chậm hơn về mặt chính trị?*

Đáp: Tôi nghĩ bạn phải nhìn lại văn hóa và lịch sử Trung Quốc. Trong lịch sử Trung Quốc, một chính quyền trung ương mạnh có nghĩa là một đất nước hòa bình. Một trung ương yếu đồng nghĩa với lộn xộn và hỗn loạn. Và điều này xảy ra cùng với các lãnh chúa. Mỗi người có một luật thuộc về anh ta. Vì thế bạn sẽ không thể thấy bất kỳ sự thay đổi nếu chúng chệch hướng khỏi nguyên tắc trên.

Hỏi: *Một nước Trung Quốc tập quyền mạnh đồng nghĩa với (sự cầm quyền của) Đảng Cộng sản Trung Quốc?*

Đáp: Với Đảng Cộng sản hiện tại, vâng, đúng thế. Nhưng Đảng Cộng sản Trung Quốc là gì? Nó không bao giờ còn là cộng sản theo đúng nghĩa của từ này.

Nó chỉ là một cái nhãn cũ dán trên một cái chai cũ trong đó có chứa rượu mới.

Hỏi: *Nhưng cấu trúc chính trị vẫn còn nguyên?*

Đáp: Cấu trúc chính trị có từ trước chủ nghĩa cộng sản. Trung Quốc có một thành ngữ: *sơn cao hoàng đế viễn* – trên núi thì cao, hoàng đế thì ở xa, ta chính là ông vua ở đây. Và điều này đã tồn tại hàng ngàn năm qua.

Hỏi: *Và ông tin rằng điều đó sẽ tiếp tục duy trì một thời gian nữa bất chấp tất cả các thay đổi đang diễn ra?*

Đáp: À, bây giờ chính quyền trung ương có thể sử dụng trực thăng, mạng Internet, điện thoại di động và khả năng triển khai cơ động của lực lượng an ninh. Nhưng tư duy cơ bản không đổi.

Hỏi: *Thế còn thế hệ trẻ thì sao, với khả năng tiếp cận thông tin của họ, ông có thấy họ đang thay đổi cán cân chút nào không? Còn các giai tầng dưới và công nhân (gốc) nông dân trong các thành phố - có khả năng một cuộc nổi dậy sẽ xảy ra khi họ nhìn thấy sự bất công trong thu nhập không?*

Đáp: Không, tôi không nhìn thấy chút cơ hội nào cho một cuộc nổi dậy thành công. Có một cuộc bạo động ở Ô Khảm, Quảng Đông. Phó Bí thư tỉnh uỷ đã xuống và giải quyết nó. Họ có một Bộ Công an rất quyền lực.

Hỏi: *Đó có phải là bí mật của sự tồn tại lâu dài của họ? Rất nhiều chính phủ đã cố gắng nắm giữ quyền lực bằng vũ lực, đặc biệt là ở Đông Âu và Liên Xô, nhưng họ đều đã thất bại?*

Đáp: Trung Quốc khác với Đông Âu. Đông Âu là một phần của phong trào Phục Hưng, một phần của khát vọng được trở thành một đất nước tự do, độc lập về tư tưởng nơi mọi người đều có thể sáng tạo. Trung Quốc là Trung Quốc. Như tôi đã nói, nguyên tắc cốt yếu mà tất cả mọi người Trung Quốc đều biết là nếu như chính quyền trung ương mạnh, đất nước sẽ an toàn. Nếu trung ương yếu, đất nước sẽ lâm nguy.

Hỏi: *Điều đó cho thấy Mùa xuân Ả-rập mà chúng ta nhìn thấy ở Trung Đông sẽ không xảy ra ở Trung Quốc trong tương lai gần.*

Đáp: Không, tôi không nhìn thấy nổi liên hệ giữa Mùa xuân Ả-rập và Trung Quốc. Đó chỉ là do truyền thông và sự tưởng tượng của họ. Khi tôi đọc điều đó, tôi nói: "Những người này không hiểu gì về Trung Quốc cả". Người Trung Quốc có một lịch sử lâu đời, lịch sử đó quyết định suy nghĩ của cả chính phủ và người dân.

Hỏi: *Liệu những công nhân nông thôn không được hưởng lợi từ tình trạng tham nhũng tràn lan có thể muốn thay đổi hệ thống hay không?*

Đáp: Họ không được tổ chức, và họ muốn gia nhập tầng lớp trung lưu thành thị. Họ không nhìn thấy tương lai trong nổi loạn, thứ mà chỉ mang lại thêm cho họ nhiều hỗn loạn. Họ chỉ nhìn thấy tương lai trong việc gia nhập dân cư các thành phố.

Hỏi: *Có đủ sự dịch chuyển linh động trong xã hội để họ hi vọng rằng một ngày nào đó họ có thể gia nhập tầng lớp trung lưu được không?*

Đáp: Tôi nghĩ ở Trung Quốc, sự linh động xã hội vẫn tồn tại ở đó. Nó không phải là một xã hội phân tầng trong theo nghĩa này. Nếu lấy ví dụ về nước Anh, nước mà tôi hiểu rõ, mỗi thế hệ sẽ sản sinh ra một nhóm thượng lưu. Nhóm này lớn lên và cưới nhau, và tạo thành giới thượng lưu. Và con cái của họ, bởi vì cả di truyền và cơ hội giáo dục, tiếp tục ở trong tầng lớp thượng lưu. Trung Quốc sẽ phải mất một thời gian dài để có được tình trạng đó. Singapore đang có nguy cơ đạt đến tình trạng đó sớm hơn dự kiến do sự tiến bộ nhanh chóng về mặt giáo dục. Vì thế con người vươn lên rất nhanh, những đứa con của tài xế taxi lớn lên vào đại học, con trai lấy con gái, cả hai đều có xuất thân từ (gia đình) bán hàng rong hoặc lái xe taxi, và khi cưới nhau, họ vươn đến giai cấp thượng lưu. Sau đó đặc tính di truyền cộng với các cơ hội giáo dục mà họ mang lại cho con cái họ sẽ tạo ra sự phân tầng giai cấp đó. Điều này xảy ra với mọi xã hội. Rồi cuối cùng, khi sự bất mãn lên cao, nhóm bên dưới sẽ nói: "Được rồi, hãy xáo lại bài". Đó là cách mà cuộc cách mạng cộng sản đã diễn ra. Quốc dân đảng (Koumintang) bị lật đổ. Bây giờ, một tầng lớp tinh hoa của cộng sản nổi lên. Nhưng chúng ta chưa đạt đến vị trí đó.

Hỏi: *Các nhà lý luận chính thức của Đảng Cộng sản đang nói rằng họ sẽ bắt đầu bằng dân chủ độc đảng và sẽ tiếp tục tiến lên từ đó. Ông nhìn quá trình này diễn ra như thế nào?*

Đáp: Họ sẽ cho phép các cuộc bầu cử nhưng là giữa các ứng cử viên được họ chấp thuận. Đó là dân chủ độc đảng.

Hỏi: *Bước tiếp theo sẽ là gì?*

Đáp: Tôi không biết. Tôi không nhìn thấy triển vọng bầu cử tự do. Trung Quốc sẽ không bao giờ có điều đó. Các bạn có thể tưởng tượng ra được một người Trung Quốc nói, "Tên tôi là Jimmy Carter. Tôi đang tranh cử chức Chủ tịch nước" không?

Hỏi: *Nhưng điều đó đã xảy ra ở Đài Loan.*

Đáp: Đài Loan chỉ là một khu vực nhỏ với chỉ 23 triệu người.

Hỏi: *Vậy là ông không nhìn thấy triển vọng bầu cử phổ thông đầu phiếu sẽ diễn ra ở Trung Quốc, hoặc là sự cần thiết phải có điều đó?*

Đáp: Không, tôi không thấy thế. Tôi có thể thấy bầu cử phổ thông đầu phiếu diễn ra ở cấp làng hoặc cơ quan lập pháp cấp tỉnh, nhưng ở trung ương, những người cai trị, các bí thư Đảng và các tỉnh trưởng của họ - thì không.

Hỏi: *Điều gì sẽ xảy ra nếu có sự chia rẽ bên trong những người đứng đầu? Ví dụ, Ôn Gia Bảo, khi ông ta còn là Thủ tướng, đã được coi như là một nhà cải cách chính trị, và ông ta đã nói về dân chủ với đặc trưng Trung Quốc.*

Đáp: Ông ta không phải là số một, ông ta là số ba. Và tốt hơn là để số ba nói về việc đó. Vẫn còn có cựu chủ tịch Giang Trạch Dân, người vẫn còn nhiều quyền lực (tức ông Giang là người số hai – NBT). Tôi nghĩ Ôn Gia Bảo sẽ thấy ông ta nằm trong nhóm thiểu số gồm một hoặc hai người trong bộ máy lãnh đạo tập thể, Bộ Chính trị. Họ là những người đã được vào đó với sự lựa chọn vô cùng cẩn thận. Liệu họ sẽ nói, hãy vất bỏ hệ thống và tiến hành bầu cử phổ thông? Lúc đó bất kỳ ai cũng có thể đứng lên và được bầu. Điều này đi ngược với ý muốn của họ.

Hỏi: *Họ có quan tâm đến hệ thống chính trị của Singapore hay không ?*

Đáp: À, họ quan tâm đến tất cả các hệ thống chính trị để tìm kiếm ý tưởng, nhưng làm thế nào để nó phù hợp với hệ thống của họ được?

Hỏi: *Chúng ta vận hành một hệ thống bầu cử phổ thông đầu phiếu.*

Đáp: Tôi không thấy họ sẽ làm điều đó. Bạn có thấy không ? Hãy nhìn vào kịch cỡ quốc gia của họ.

Hỏi: *Vậy họ sẽ quan tâm đến mặt nào của nền chính trị Singapore?*

Đáp: Họ quan tâm đến cách mà chúng ta có thể khiến người dân thường đều đặn tham gia vào các phiên đối thoại với người dân, các ủy ban ở khu dân cư, hiệp hội nhân dân. Nói cách khác, chúng ta biết những gì đang diễn ra ở cơ sở và chúng ta quan tâm giải quyết các vấn đề đó. Tôi tin họ cũng thực thi và đưa ra các mệnh lệnh. Liệu rằng các mệnh lệnh đó có được tiến hành hay không là một vấn đề khác. Họ đã yêu cầu, tỉ dụ như, hãy giữ liên hệ với người dân ở cơ sở của anh và quan tâm đến họ. Nhưng khi anh câu kết với các công ty phát triển bất động sản và buộc dân thường phải rời bỏ ruộng

đất của họ để phát triển dự án mà không có sự đền bù thỏa đáng, thì làm sao những điều đó phù hợp với hệ thống của chúng ta được ?

Hỏi: *Nếu Quốc dân đảng vẫn còn nắm quyền ở Đại lục, liệu nó có thực hiện phổ thông đầu phiếu? Bởi vì Tôn Dật Tiên tin tưởng vào nền dân chủ kiểu phương Tây.*

Đáp: Không, không, tôi không thấy thế chút nào cả. Họ phát triển nó ở Đài Loan bởi vì đó là một khu vực nhỏ và họ phụ thuộc vào Mỹ để sinh tồn. Vì thế họ chấp nhận phổ thông đầu phiếu bởi vì người Mỹ sẽ không bảo vệ họ để họ điều hành một hệ thống chuyên chế.

Hỏi: *Nhưng hiện giờ Đài Loan vận hành một hệ thống dân chủ, và Hồng Kong sẽ có quyền bầu cử phổ thông trong vài năm tới, liệu sẽ có thêm áp lực về cải cách ở Đại lục không? Liệu người Trung Quốc có bắt đầu gây áp lực nên chính phủ của họ để cho họ thử cái mà họ nhìn thấy ở những người đồng bào Đài Loan và Hồng Kong của mình không?*

Đáp: À, họ có thể muốn điều đó nhưng họ sẽ gây áp lực cho chính phủ bằng cách nào? Họ có lá phiếu trong tay không? Họ có sẵn sàng để lật đổ chính phủ bằng cách mạng không? Tôi không thấy những người cầm quyền định từ bỏ quyền lực của họ. Tôi không tin chính những người Trung Quốc lại tin rằng với 1,3 tỷ người bạn lại có thể có phổ thông đầu phiếu để bầu ra Chủ tịch nước. Điều đó không khả thi.

Hỏi: *Điều gì làm ông nghĩ như vậy?*

Đáp: Bạn làm thế nào để vận động được 1,3 tỷ người?

Hỏi: *Nhưng lấy ví dụ, những người Ấn Độ đã làm được điều đó.*

Đáp: Và kết quả của họ không được tốt đẹp...vì những lý do khác.

GIỚI THIỆU DỰ ÁN NGHIENCUUQUOCTE.NET

Mục đích

Nghiencuuquocte.net là một dự án phi chính trị, phi lợi nhuận nhằm mục đích phát triển nguồn học liệu chuyên ngành nghiên cứu quốc tế bằng tiếng Việt và thúc đẩy việc học tập, nghiên cứu các vấn đề quốc tế tại Việt Nam.

Lý do ra đời

Trong khi số người học tập và nghiên cứu về các vấn đề quốc tế ở Việt Nam ngày càng gia tăng thì việc tiếp cận các tài liệu mang tính học thuật của thế giới về lĩnh vực này còn rất hạn chế vì hai lý do: Thứ nhất, các tài liệu này thường phải trả phí mới tiếp cận được, trong khi các trường đại học và

viện nghiên cứu của Việt Nam hầu như không có chi phí trang trải. Thứ hai, các tài liệu này chủ yếu được xuất bản bằng tiếng Anh, khiến nhiều sinh viên, nhà nghiên cứu, và đặc biệt là quảng đại độc giả quan tâm đến các vấn đề quốc tế nói chung, gặp khó khăn trong việc tiếp thu, lĩnh hội. *Nghiencuuquocte.net* ra đời với hi vọng sẽ góp phần khắc phục được các vấn đề trên.

Hoạt động chính

Hoạt động chính của *Nghiencuuquocte.net* là biên dịch sang tiếng Việt và xuất bản trên website của mình các nguồn tài liệu mang tính học thuật bằng tiếng Anh về lĩnh vực quan hệ quốc tế, bao gồm chính trị quốc tế, kinh tế quốc tế, và luật pháp quốc tế.

Các tài liệu này chủ yếu là các bài báo trên các tạp san quốc tế, các chương sách, hoặc các tài liệu tương ứng, đã được xuất bản bởi các nhà xuất bản, các trường đại học và viện nghiên cứu có uy tín trên thế giới.

Dự án ưu tiên biên dịch và xuất bản:

- Các bài viết mang tính nền tảng đối với lĩnh vực nghiên cứu quốc tế;
- Các bài viết có nhiều ảnh hưởng trong lĩnh vực này;
- Các bài viết liên quan trực tiếp hoặc có ảnh hưởng, hàm ý gián tiếp đến Việt Nam;
- Các bài viết được đông đảo độc giả quan tâm.

Trang chủ dự án: <http://nghiencuuquocte.net/>

Thông tin thêm về Dự án: <http://nghiencuuquocte.net/about/>

Danh mục các bài đã xuất bản: <http://nghiencuuquocte.net/muc-luc/>

Theo dõi Dự án trên Facebook: <https://www.facebook.com/DAnghiencuuquocte>

Ý kiến đóng góp và mọi liên hệ xin gửi về: Lê Hồng Hiệp, nghiencuuquocte@gmail.com
